

Audiodrom

LUXMAN L-590AX

"Kouř, vinoucí se tenkým proužkem z cigarety v popelníku na barovém pultu, zvuk tlumený těžkými závěsy a letitým kobercem, prsty kmitající po strunách a led, pomalu se rozpouštějící v poslední sklenice. Takový obraz před posluchačem rozvine Luxman..."

Integrovaná delikatesa...

Možná to bude vypadat jako nadřžování, že tu máme další Luxman a navíc opět v zesilovačové třídě A. Asi bych to měl vyvrátit a zamumlat cosi o náhodě, která L-590AX dovedla až před moje uši, ale nejde to. Po zkušenostech, které jsem s luxmanními mašinkami měl v posledních dvou letech, jsem se totiž na zbrusu nový integrovaný zesilovač hodně těšil



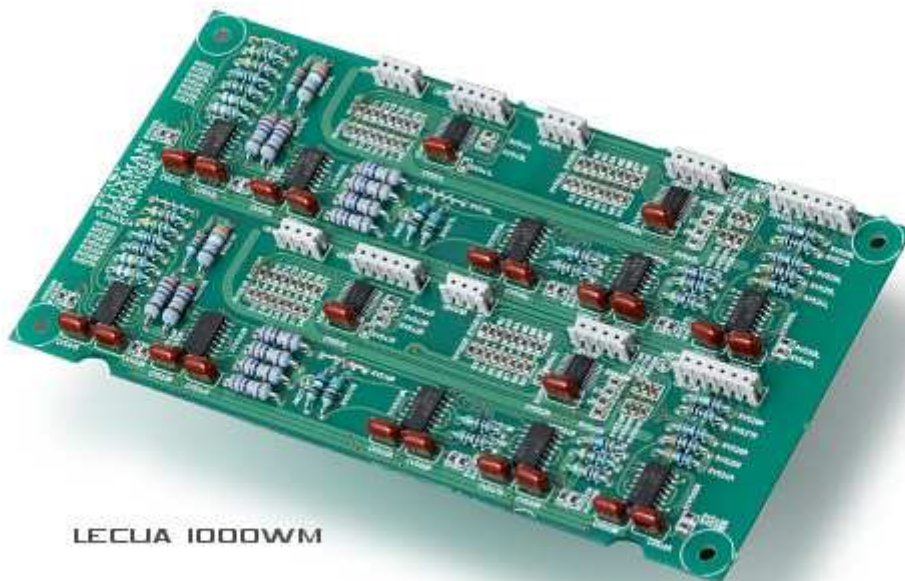
Luxman L-590AX velmi zdařile rozvíjí základní filozofii svých předchůdců, a to zaplavit posluchače zvukem, který mu dá zapomenout na všechny strasti života a nechá jej užívat si kouzlo dobré muziky. Bájný pěvec Orfeus z řecké mytologie dokázal prý hrát na lyru tak, že se lidé oprošťovali od svých starostí a oddávali se jejímu zpěvu, divoká zvířata se zkrátle přibližovala, okouzlena libozvučnými tóny, k lidským obydlím a ptáci se udiveně zastavovali v letu. Doba antiky už minula, nicméně kdyby měli v těch časech po ruce L-590AX, možná by ani tolik za Orfeem netruchlili – on totiž vyvolává velmi podobné pocity.

O tom, že se třída A u Luxmanů opravdu činí a že to není jen nějaký marketingový tah, svědčí poměrně značné teplo, které sálá z míst výkonových tranzistorů. Ruku na horním krytu sice udržíte, ale rozhodně nelze doporučit zesilovač zabudovat někam do uzavřené police nebo na něj něco umísťovat, kromě hrnečku s kávou, kterou vám bude udržovat hezky teplou.

Firma dokonce musela u L-590AX upravit způsob perforace horního víka, aby zajistila dostatečnou ventilaci vnitřku.

Technicky

L-590AX staví na výborném [L-590A II](#), oproti kterému obsahuje několik rozhodujících vylepšení, z nichž nejvýznamnější jsou patrně nový regulátor hlasitosti LECUA 1000WM (LECUA je zkratkou slov Luxman Electric Controlled Ultimate Attenuator) a obvodová řešení předzesilovače, koncové části, která byla převzata z vlajkové lodi C-1000f a monobloku B-1000f. Luxman prezentuje, že LECUA 1000WM (WM je zkratkou pro Weighting Matrix) je naprosto dokonalým a bezztrátovým atenuátorem, který pracuje podobně jako AAVA systém u Accuphase – tedy převádí za účelem regulace zisku hodnoty napětí na proud. Změnu pozice knoflíku VOLUME detekují snímače a vyhodnocuje mikroprocesor, který následně ovládá proudové spínače – kombinace vytvářejí jakousi matici hodnot, odtud akronymem Weighting Matrix. Protože regulace hlasitosti nemá u LECUA 1000WM žádný vliv na impedanci, zůstávají frekvenční odezva a dynamický odstup zcela uniformní přes celý rozsah atenuátoru a Luxman tak rovněž staví na vedlejší kolej celou debatu ohledně možných odchylek hlasitosti mezi kanály. Firma navíc uvádí, že LECUA 1000WM umí i elektronickou cestou ze signálu odfiltrout RFI a EMI rušení.



LECUA 1000WM

Také u L-590AX najdeme nezvyklou zpětnou vazbu, která je tvořena pouze zkreslením, které vzniká při amplifikaci (Only Distortion Negative Feedback, zde ve verzi 3.0A) – podle Luxmanu to rozšiřuje frekvenční odezvu zesilovače na 20-100,000Hz při současném zlepšení odstupu signálu od šumu na 107dB, což je excelentní hodnota. Zřejmě krása tohoto řešení spočívá v jednoduché myšlence aplikovat zpětnou vazbu pouze na tu část signálu, která nějaké zkreslení vykazuje – je-li signál v pořádku, obvod má dovolenou.

L-590AX je zesilovačem bipolárním s push-pull topologií, dodávajícím do 8 ohmů 2x30 sladkých wattů v třídě A (potažmo 2x60W do 4 ohmů). Novinka patří do nové řady 'X', pro kterou Luxman upravil vnější rozměry skříní, takže L-590AX je o něco užší než předchůdce. S rozměry 440 (š) × 193 (v) × 463 (h) mm se tak dostává v čelním pohledu na stejné parametry jako firemní SACD přehrávače, což přece jen vypadá ve stojanu lépe.

Zadní panel nabízí klasickou škálu možných připojení (4 linkové vstupy RCA, dva symetrické XLR, cinche pro připojení MM/MC, vstupy a výstupy pro připojení tape-decku), možnost rozpojit předzesilovač a koncový zesilovač a 2 páry samostatně spínatelných reproduktorových výstupů na poplastovaných maticích šroubovacích terminálů, do kterých je možné zapojit jakkoli ukončený kabel, ovšem až poté, co odstraníte vložené záslepky. Jelikož jsou záslepky poměrně zarputilé, trval tento proces o dost déle a vyžadoval mazanější přístup, než bývá obvyklé, ale nakonec se podařilo a banánky kabelů se tak mohly pevně zahrnout uvnitř matic. Pro ty pohodlnější nabízí L-590AX na čelním panelu výstup na sluchátka a pochopitelně i dálkové ovládání v hliníku, kterýmžto je možné systémově ovládat celou sestavu Luxman.

Na čem se poslouchalo? Jako zdroje byly k dispozici Luxman D-05 SACD a Audio Analogue Maestro Rev. 2.0 CD, k porovnání posloužily rovněž integrované Accuphase E-560 a [Accuphase E-450](#), na místě reproduktorů [Dyngaudio Confidence C1](#) usazené na originálních spojanech, signálové kabely [Homegrown Audio DNA](#) a Accuphase, reproduktorový kabel [Krautwire Fractal](#) a síťové kabely [Vincent Power](#). Protože hrálo blues, bylo vnitřní osvětlení jen sporé a to mě přivádí k otázce: uvědomujete si jak *veliký* má světlo v místnosti vliv na způsob, jakým vnímáme hudbu?

Autenticky

Homesick James je jedním z nepřiliš viditelných velikánů jižanského delta blues, jmenovitě stylu tzv. bottleneck kytary. Zvláštní zvuky hráč vyluzuje pomocí hrdla skleněné lahve (odtud anglické 'bottleneck'), které má navlečené jako náprstek na prstu ruky a pohybuje jím klouzavým pohybem po strunách. Dokáže tak zahrát čtvrtóny a půltóny, které nejsou dosažitelné pomocí klasické hráčské techniky. Homesick James je pozoruhodný nejen tím, že hraje na podladěnou kytaru, ale i tím, že jako samouk prošel trnitou cestou, kdy v podstatě objevoval instrument sám pro sebe - jako 'náctiletý' hrával v ulicích používal kapesní nůž, kterým nahrazoval skleněné hrdlo od lahve. Nahrávka *Blues on The South Side* (Prestige, 00025218052924) pochází z roku 1964 (!) a díky pečlivému remasteringu Kirka Feltona z Fantasy Studios z ní i dnes můžeme vydolovat výborný zvuk, obzvláště je-li po ruce L-590AX.

Člověk by ani neřekl, že to může znít *tak* dobře. Luxman je v tomto ohledu jeden z nejpříjemnějších zesilovačů, co znám, a způsob, s jakým s nahrávkami zachází, nemá obdoby. Nejpříjemnějších? Tohle slovo v highendu neradi slyší, takže jinak.



Slyšel jsem spoustu zesilovačů, které hrály 'pravdivě', ale po desítkách minut poslechu z jejich pravdy začaly brnět uši. Slyšel jsem takové, co hrály 'neutrálně', ale ty nedokázaly nadchnout a strhnout. A slyšel jsem i takové, co hrály náramně eufonicky, laskavě a příjemně, ale hrály tak všechno, co se do nich pustilo, bez ohledu na kvalitu materiálu. Luxman L-590AX je dostatečně pravdivý na to, aby vám v muzice neunikl jediný detail a abyste neztratili cokoli z toho, co hudbu hudbou činí – tembrální věrnost, harmonická bohatost, rytmický drajv, dynamické rozlišení a rychlost tranzientní reakce. Jednotlivé vrstvičky partitur však L-590AX odkrývá s nonšalancí a elegancí, která přehrávanému materiálu propůjčuje jakési svébytné kouzlo, které způsobuje, že si raději přenesete jídelní stůl do poslechové místnosti, než abyste se vzdali jediné minuty jeho přítomnosti. Přitom L-590AX *není* zesilovač, který by milosrdně odpustil neduhy méně kvalitních nahrávek – pokud se něco nepovede, je to i slyšet, ale Luxman jako by říkal *no ano, co byste chtěli, je to z roku 1964, ale poslechněte si to piano, není to nádhera?* A má pravdu: více než pětadvacet let stará *Homesick Shuffle* skutečně maximálně těží z klíčové linky barového piana, které poskytuje stále se proměňující základ pro jemnou hru činelů, razantní bicí a Homesick Jamesův kytarový ekvilibrismus.

Když už jsme u těch historických nahrávek, tak také *Digue Ding Ding* Michela Legranda je přes L-590AX nadmíru zajímavá. I když jde o zvukový záznam bezmála amatérský (na CD, myslím, ani nevyšel a kopie, kterou mám je zdražile digitalizovaný vinyl *Violent Violins*), krása všeho tkví právě v té upřímnosti, s jakou Luxman rekonstruuje atmosféru nahrávacího studia v poslechové místnosti. Zcela kašle na limity prostoru a doslova akustiku přepíše – obrovský reverb nezatlumeného studia, ale také živoucí hloubka, jasné barvy a analogová spojitost zcela vymizíkuje fakt, že stereo je u Legranda omezené na vlevo, vpravo a uprostřed. Autenticita je u L-590AX neskonale zábavná a donutí člověka si podupovat do rytmu. Abych

vyloučil iluzi způsobenou přehrávačem, vystřídal SACD Luxman D-05 na pozici zdroje Audio Analogue Maestro Rev 2.0, což je 24bit/192kHz player, ale L-590AX na změnu zdroje signálu reagoval pohotově a rozhodit se nenechal. Ani jsem to po zkušenostech s jeho předchůdcem a L-550All nečekal.



Náladově

Ode to Billy Joe je živoucím důkazem toho, že máte-li talent, nepotřebujete toho moc a můžete vytvořit nádherný kousek hudby. K namíchání takového koktejlu pak postačí hlas Patricie Barber, basa Michaela Arnopol a zvuk luskajících prstů (Patricia Barber, *Café Blue*, Premonition 66917 90760 27). Hudební track poskytl zajímavý studijní materiál pro srovnání Luxmanu L-590AX s jeho asi nejserióznějším vyzyvatelem, novinkovým a rovněž integrovaným Accuphase E-560: máme tu krásný reverb od lusknutí prsty, fenomenálně hlubokou a zaostřenou basu, bezchybně intonující zpěvačku a prostor, který pozornému posluchači poskytne spoustu ambientních informací.

Zvuková scéna Luxmanu L-590AX je prostornější, než u Accuphase E-560. To nemusí nutně znamenat, že je to tak i správně, nicméně v tomto případě to správně asi bude. Luxman nechá kompletně *zmizet* reprosoustavám, doslova je vymaže z poslechové místnosti způsobem, že při zavřených očích nemáte šanci určit, že jsou zdrojem zvuku právě ony a ne živí hudebníci. V důsledku toho je *Ode to Billy Joe* při tlumeném osvětlení opravdovou lahůdkou. Kouř, vinoucí se tenkým proužkem z cigarety v popelníku na barovém pultu, zvuk tlumený těžkými závěsy a letitým kobercem, prsty kmitající po strunách a led, pomalu se rozpouštějící v poslední sklenice. Takový obraz před posluchačem rozvine Luxman. Accuphase jde hlouběji a Arnopolova basa je tudíž o nějaký ten stupínek bohatší, ale L-590AX to dohání malinko lepším rozlišením až do nejmenšího vrznutí strun a zejména fantastickou trojdimenzionalitou. Lusknutí prstů generuje přesněji lokalizovatelný reverb, což přináší dodatečnou informaci a vzruch, a souvisí to s fantastickou hloubkou a šířkou prostoru, se kterým Luxman pracuje.

Pokud jsem zmínil efektivní jednoduchost, na které je postavena *Ode to Billy Joe*, pak *Tom's Dinner* Suzanne Vega (Solitude Standing, A&M CD 395 136 – 2) tento přístup dovádí

k dokonalosti: hlas a nic než hlas je všechno, co potřebujete, abyste si vyzkoušeli, jak dokážou komponenty vytvořit iluzi interpreta v poslechové místnosti.

Přes Accuphase E-560 má hlas zpěvačky přirozenou barvu se sladce precizní artikulací, lze hádat vzdálenost rtů od membrány mikrofону a malé detaily, jako třeba polknutí interpretky, jsou jako na talíři. Co je úžasné, jsou malé přestávky za každým veršem, kdy hlas utichne a nechá pracovat posluchačovu imaginaci, což vytváří napětí a očekávání, které dělají z *Tom's Dinner* neuvěřitelný zážitek. I v tom tichu ucho může zachytit zvuky, které se z různých koutů nahrávacího studia dostaly až k membráně mikrofónu, který je pochytral. Některé z nich nejsou ani v pravém slova smyslu slyšet, spíše je jaksi podprahově vnímáte. A to je přesně to, co mám na mysli, když píšu, že z high endu dělá high end právě způsob, jakým dokáží komponenty pracovat s *tichem*.

Luxman L-590AX jde na *Tom's Dinner* trošku jinak. Pozadí není tak černé jako u Accuphase a to, co u E-560 vnímáme jen náznakem, dostává u L-590AX konkrétnější obrysy. Hlas Suzanne Vega je přítomnější a naléhavější, prezentace Luxmanu je otevřenější, živější a pro mě i blíže ke realitě. Tam, kde řečové pásmo klesá a stoupá (míněno v řeči Hertzů) Luxman jako by lehce zaobloval, což způsobuje nejen subjektivní vypulírování zvuku do velice komfortní polohy, ale rovněž onu naléhavost a pocit, že je zpěvačka na dosah ruky.



Drsně

Teď na chvíli opustíme ženské vokály a budeme se věnovat chraplákům. *Goin' Out West* (Tom Waits, *Bone Machine*, Island, 512 580 – 2) je docela pořouchlý track. Naoko se tváří drsně a také tak zní s typickou waitsovskou podprodukcí, ve finále je však poměrně náročný na rozlišovací schopnosti reprodukčního řetězce. Pokud je něco v systému špatně, skončíte v bodu, že se zvuk slije do homogenní koule, která sice dostatečně rachotí, ale hodně špatně rozplétá. Luxman L-590AX nedovolil, aby nahrávka zašla takto daleko – humpolácké bicí a činely si udržely svoje barvy (dostatečně humpolácké) a kytara, kterou na některých zesilovačích slyším ztenčeně a tahající za uši, má plnost a říz. Podobně nabroušené, nikoli však přebroušené, jsou kytary v *TNT* (AC/DC, *High Voltage*, Atlantic, 7567-92493-2). Typicky luxmanovské jemné výšky malinko otupují ostří remasteru, který kupodivu není vůbec špatně udělán, a celé album je tak výborně poslouchatelné. Možná to bude znít podivně, když napíšu, že ze zvuku sálá teplo a komfort, ale ti z vás, kteří mají zkušenost s tím, jak hraje *High Voltage* na vinylu, budou vědět o čem mluvím. L-590AX totiž dokáže muzice

vtisknout starý dobrý analogový feel, což má v dnešním světě clippingu a komprese cenu zlata a moc dobře se to poslouchá.

Jemně

Jedna z věcí, která se mi na japonském highendu líbí, jsou korekce. Omílané rčení, že korekce nemají ve špičkovém audiu co dělat, tu prostě neplatí. Obvodová řešení L-590AX jsou dotažená na doraz, takže ani po desítkách pokusů se zapnutým a vypnutým LINE STRAIGHT (tedy vyřazením korekcí z cesty signálu) jsem nezaznamenal žádný zvukový rozdíl. Naopak, při zapnutých korekcích je možné si otáčením knoflíků jemně doladit nahrávku na míru vlastnímu vkusu. Záměrně píšu *jemně*, protože ani razantní otočení některého z knoflíků až na doraz nezpůsobí extrémní skok, na který jsme zvyklí u standardních zesilovačů. Se zdvihem a útlumem se v případě Luxmanu zachází opravdu velejmně, téměř náladotvorně. Po chvíli experimentování jsem se dokonce dostal do bodu, kdy jemné popíchnutí obou konců spektra pomohlo rozsvítit a oživit *Ride Across The River* (Dire Straits, *Brothers In Arms*, Super Bit Mapping Remaster, Vertigo, 824 499-2), kde se flétna a chrastítka krásně vyloupily na povrch a blány bubnů získaly něco na energické živočišnosti a údernosti. Pokud je něco chytrě vyřešené, je vidět, že se není třeba toho zříkat – naopak, už jenom pocit při otáčení nádherně přesně chodícími knoflíky stojí za to.

Podobně si L-590AX užijete prakticky ze všech úhlů. Je to velký a těžký (28,2kg) stroj, jehož povrchová úprava a zpracování představují současnou špičku. Pro většinu zájemců budou pravděpodobně největším tahákem podsvícené ručičky VU metrů, nicméně je to právě 'soustružničina', která by si zasloužila samostatné ocenění. Způsob, jakým jsou jednotlivé prvky, tlačítka a knoflíky obrobena, frézována a osazena, hraničí s dokonalostí – už jenom horní broušený panel s vlasově přesným osazením je lahůdkou. A jak jsem psal výše, cokoli se na přístroji otáčí a hýbe, činí tak nesmírně kultivovaně a bezhlučně. Luxman v mechanickém zpracování nastavuje hodně vysokou laťku a to nejenom u L-590AX – doporučuji si všem vyzkoušet, jak má vypadat u highendového CD přehrávače chod podávacího mechanismu, lidově šuplíku. Jistě, primárním úkolem komponentu je věrná reprodukce a pravověrný audio nadšenec na nic jiného přeci nehledí, ale primárním úkolem Audi je také jen dopravit pasažéry z místa A do místa B. Všechno ostatní je navíc – a ruku na srdce, právě to mnohdy rozhoduje. Luxman L-590AX toho navíc nabízí opravdu hodně.

Resumé

Doporučená prodejní cena L-590AX se lehce přehoupla druhou stotisícovou hranici a zaparkovala na 209 tisících. Ač je to slušná sumička peněz, v tomto případě má opodstatnění. Jednak si tento zesilovač kupujete na dlouho, neboť se obávám, že při jeho zvukových kvalitách se hned tak nenajde důvod jej v budoucnu měnit, a jednak v rámci této cenové kategorie pravděpodobně ani není za co. Když sáhnete do peněženky hlouběji a přihodíme dalších padesát, můžeme si dovolit třeba zmiňovaný Accuphase E-560. V něčem si s ním o fous polepšíme, třeba v basu, v něčem ne, třeba v prostoru. Důležitým jazýčkem na misce vah může být i v Luxmanu vestavěný phono MM/MC předzesilovač, který jsem sice separátně nijak neprověřoval, ale o kterém kolují zvěsti, že se nadmíru povedl. Další možností je jít do dělených přístrojů, ale za 200 tisíc nekoupíte zvukově odpovídající předzesilovač a konec ani náhodou.

S Luxmanem L-590AX čas plyne nezvykle rychle. Může to být nebezpečné, ba osudové – nepouštějte si jej, pokud někam spěcháte, neboť se může stát, a pravděpodobně i stane, že se zaposloucháte a vůbec neodejdete - můžu vám o tom vyprávět. Ať se na to prostě kouknu ze které chci stránky, pořád mi z toho L-590AX vychází jako zatraceně dobrá koupě a jedno z možných konečných řešení.

Post scriptum

Uběhlo jen několik týdnů a měl jsem možnost potkat se s L-590AX podruhé, tentokrát proto, abych jím prohnal armádu reprovokabelů, které se shromáždily kvůli velkému testu. Nebudu teď prozrazovat více, ale jedno je jisté: ať už se nacházelo před nebo za L-590AX cokoli a ať už vedlo z nebo do L-590AX cokoli, všechny výše uvedené zvukové atributy zůstaly zachovány a zesilovač se choval v každé situaci spolehlivě. Jeho snášenlivost s čímkoli je pozoruhodná, a pokud bychom nedali známku [100% Reference](#) právě jemu, čemu potom?

